

Inhoud van het Heelal
Een pril filosofisch essay
Ben J. G. Gh. Pirard

Eerste druk 2014 facsimile gepubliceerd door BNB uitgeverij Bol.com

ISBN 9789402126488

Ref. www.bol.com

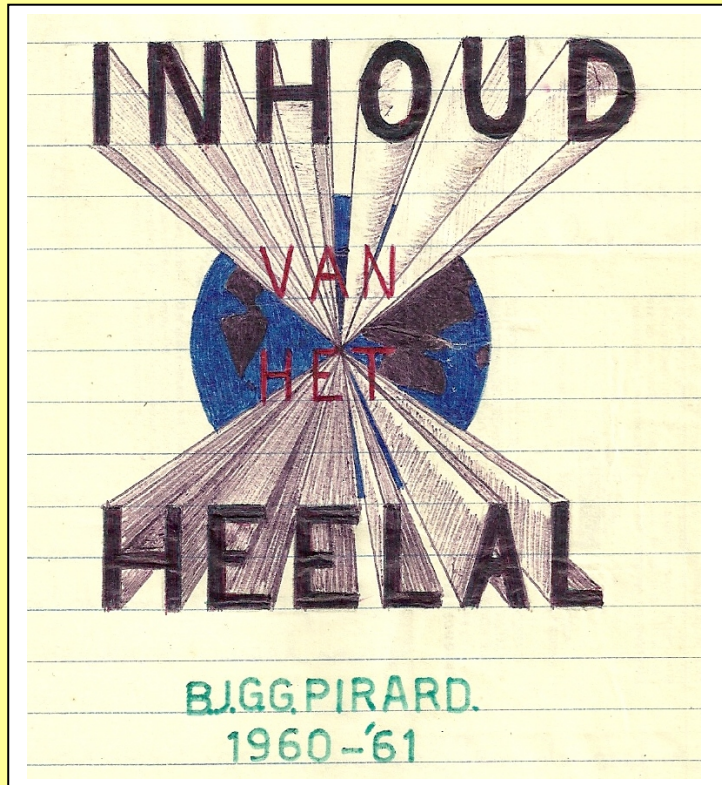
© B. Pirard 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze of in enige vorm worden overgenomen of gebruikt zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Ref. www.benpirard.be/

Illustraties: Prentjes *Jacques Belgian Chocolatier since 1896*

Inhoud van het Heelal
Een pril filosofisch essay

Ben J. G. Gh. Pirard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	vi
Ten geleide	vii
Voorblad	1
Voorwoord	3
Deel I	5
Heelal	5
Atoom	7
Ontstaan der planeten	10
Deel II	17
Leven op aarde	17
De mens	30
Het verstand	34
Godsdienst	39
Taal	42
Strijd om het bestaan	44
Evolutie	48
Ontstaan van alle leven	51
Deel III	56
Tijd	56
Ruimtevaart	59
Einde der aarde	68
Konklusie	70
Inhoud	74
Van deze auteur:	75

Ten geleide

De publicatie van dit facsimile betekent een virtueel baken in de memoires die ik zelf nooit zal schrijven. Het was een poging van een dertienjarige om vooral voor zichzelf een samenhangend en zinvol, dus officieel ogend, antwoord te formuleren voor de verwondering over het eigen bestaan te midden een overweldigende wereld. De motivatie lijkt niet anders dan die van de volwassenen die op hun niveau een “theorie van alles” pogen te vormen.

Toen ik na 54 jaar voor het eerst dit jeugdschrift begon te herlezen, viel me onmiddellijk de voorzichtige toon op die de jonge auteur in de inleiding van zijn pril filosofisch essay hanteert. Het is duidelijk dat de gymnasiumleerling zich op voorhand wil indekken tegen mogelijke ‘kritiek van hogerhand’. Op het katholieke internaat in Tilburg heeft hij het Aulaboekje ‘Evolutie’ dat hij in de vakantie van 1959 heeft aangeschaft moeten inleveren zoals alle andere boeken die van thuis werden meegebracht, voor “nazicht” en een indexstempel. Maar de Aula pocket kreeg hij niet terug. De stempel bleek later aan te geven dat het literatuur betrof die enkel vanaf achttien jaar toegankelijk werd beschouwd, en tot zolang werd het door de directie in veilige bewaring gehouden. Dus moest de prille filosoof het doen met wat hij zich ervan herinnerde uit de eerste lezing van het boekje tijdens de voorbije vakantie.

Maar gelukkig was de evolutiegedachte samen met die van de exploratie van de ruimte voldoende levendig bij de jeugd, ook al vanwege de educatieve prentjes die in die tijd bij elke reep chocolade van het merk 'Jacques' zaten, waarvan dubbels al op de speelplaats van de lagere school in Antwerpen waren uitgewisseld, en die als een kostbare steeds aangroeiende verzameling werden bijgehouden en meegenomen naar overal.

De idee voor dit 'boek' was reeds in 1958 opgevat en na een eerste opzet van hoofdstuktitels werd de tekst het jaar daarop in een kladschrift uitgeschreven, tijdens de lege periodes van de opgelegde dagelijkse drie uur durende studie. Toen na de volgende grote vakantie dit allereerste manuscript van de laatste krabbels, doorhalingen, bijvoegingen en verwijzingen was voorzien, werd het tijdens het studiejaar van 1960-61 netjes in een speciaal daarvoor aangeschaft dik schrift (met de zo pas voor de plechtige communie cadeau gekregen vulpen) overgepend, nadat de selectie van Jacques- en andere prentjes over de hoofdstukjes was verdeeld. Dat waar geen prentjes voor waren werd overgetekend uit een schaarse bron. De drie 'bics' in zwart, blauw en rood, dienden ook voor de opmaak van de titelpagina in Amerikaanse filmstijl, die het belang van deze 'eerste uitgave' moest in de verf zetten.

Met een normograaflatje werden letter voor letter de titels gevormd in groene inkt en de paginanummers in zwarte.

Op het nog lege blad aan het eind werd daarmee ook een inhoudsopgave gemaakt. Hoe alles zo precies in het lege schrift paste is me nog steeds een raadsel. Vermoedelijk zijn de laatste hoofdstukken en zeker de samenvattende 'konklusie' er later bij geschreven.

Terugblikkend op dit geheel vanuit een volwassen denkkader lijkt dit werkje een afspiegeling van de tijd toen het katholieke conservatisme het moest afleggen tegen het opkomend wetenschappelijk positivisme. Als puberend leerling aan een gymnasium met als eerste missie een katholieke priester- of zelfs missionarisopleiding, zat men spiritueel en mentaal tussen hamer en aambeeld. Een hoofd vol met eigen ideeën boven de conservatieve maailijn opsteken hield fatale risico's in voor heden en toekomst. Maar ik moet toegeven, dat de klasoverste en biechtvader, evenals de aardrijkskundeleraar, die bij mijn afscheid dankbaar prenten over ontstaan en evolutie als didactisch materiaal in ontvangst nam, en de directeur zelf mijn schriftje met grote stilzwijgende verdraagzaamheid lazen en, evenwel zonder veel commentaar, ruiterlijk teruggaven. Enkel een taal- of schrijffout hier en daar was voorzichtig met potlood aangegeven. Inhoudelijk werd naar mij toe alleszins niet gereageerd. Ik had dan ook het geheel zorgvuldig ingebed in een katholiek aanvaardbare context. Vandaag zouden we dat katholiek modernisme noemen, of in dit geval ruimer en neutraler, postmodernistische filosofie.